

Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående efterskänkande av viss del av kronan tillfallet danaarv efter Annika Hansson, född Christoffersdotter; given Stockholms slott den 23 februari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Den 9 februari 1890 avled hemmansägaren Johannes Hanssons hustru Annika Hansson, född Christoffersdotter, från Sundstabyn i Blomskogs socken.

Enligt ett av pastorsämbetet i Blomskogs församling den 9 maj 1933 utfärdat bevis skulle i makarna Hanssons äktenskap hava fötts sju barn, av vilka det yngsta, dottern Carolina, avlidit 1864 och de övriga, nämligen Stina Maria, Emanuel, Karl Edvin, Katarina, Jordan och Johan, före moderns död utflyttat till utrikes ort.

Bihang till riksdagens protokoll 1934. 1 saml. Nr 197—198.

I den efter Annika Hansson den 25 juni 1890 upprättade bouppteckningen upptogs som dödsbodelägare, förutom mannen Hansson, endast de tre sistnämnda barnen — Katarina, Jordan och Johan — vilka då vistades i Norra Amerika. Arvskifte för kvarlåtenskapens fördelning mellan dessa dödsbodelägare påbörjades beträffande boets lösa egendom den 31 oktober 1892 och beträffande boets fasta egendom den 20 januari 1893 samt avslutades den 24 november 1894. Vid skiftet bevakades sonen Jordans rätt och bästa av en för honom förordnad god man. De Jordan tillskiftade arvsmedlen, vilka omhändertogs av gode mannen, hava sedermera den 2 mars 1929 inlevererats till statsverket och uppgingo då enligt av kammaradvokatfiskalsämbetet godkänd redovisningsräkning till 2,617 kronor 40 öre.

Förutnämnde sonen Emanuel, vilken antagit tillnamnet Jansson, avled i Strömstad den 25 november 1931, efterlämnande enligt uppgift sju barn, däribland dottern Gerda Emilia, född den 8 augusti 1894 och gift med stenarbetaren Gustaf Helmer Valfrid Grönkvist i Gävle.

I en den 7 maj 1933 dagtecknad skrift har nu Gerda Emilia Grönkvist gjort framställning om utfående av ifrågavarande, till statsverket inlevererade arvsmedel. Till stöd härför har hon anfört, att hennes man sedan en längre tid tillbaka vore arbetslös, varför bifall till framställningen skulle bli makarna Grönkvist till stor hjälp.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har den 19 januari 1934 avgivit inforordrat utlåtande i ärendet och därvid fogat från länsstyrelsen i Värmlands län inhämtat yttrande jämte annan i ärendet införskaffad utredning, däribland en av polismyndigheten i Gävle den 26 maj 1933 avgiven rapport över verkställd undersökning rörande sökandens person och ekonomiska förhållanden.

I rapporten har antecknats i huvudsak följande:

Makarna Grönkvist, vilka ingått äktenskap 1921, bodde jämte en elva-årig son i Bomhus å Gävle stads område, där familjen hyrde bostad om ett rum och kök för en kostnad av 225 kronor om året. Familjen förefölle att leva under knappa omständigheter. Mannen hade varit arbetslös sedan november 1932, och familjen levde vid tiden för undersökningen på medel, som hustrun kunde förtjäna på ett tillfälligt arbete vid Gävle lasarett. Familjen vore känd för skötsamhet och ordentlighet. Mannen hade för år 1932 taxerats för en inkomst av 910 kronor. Hustrun hade uppgivit, att hon genom sin ansökan icke avsåge att ensam komma i besittning av arvet efter Jordan Johannesson utan att hon i denna sak förde även sina syskons talan.

Länsstyrelsen i Värmlands län har i sitt yttrande förklarat sig intet hava att erinra emot bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har för egen del anfört huvudsakligen följande:

Då beträffande de i bouppteckningen efter Annika Hansson upptagna tre barnen till henne, nämligen Katarina, Jordan och Johan, dessa ej

anmält sig inom den i 15 kap. 2 § ärvdabalken i förut gällande lag stadgade tid av natt och år från dödsfallet till tagande av arv efter henne och därvid styrkt sin släktskap med henne, hade de jämlikt stadgandet i 15 kap. 7 § ärvdabalken förlorat sin rätt till arvsmedlen efter modern. Då ej heller någon inländsk arvinge inom tre månader från utgången av nämnda tidsfrist anmält sig till arvet efter Annika Hansson och därvid styrkt sin släktskap med henne samt då beträffande de i bouppteckningen ej angivna barnen till henne, nämligen Stina Maria, Karl Edvin och Emanuel — den sistnämnde fader till sökanden — dessa ej anmält sig inom den i 15 kap. 6 § stadgade tid av natt och år från dödsfallet, tillkomme hälften av kvarlåtenskapen efter Annika Hansson kronan såsom danaarv.

Ämbetet, som inhämtat, att såväl dottern Katarina som sonen Johan Johannesson vid skifte den 31 oktober 1892 och den 20 januari 1893 tillskiftats sina arvsmedel efter modern, ehuru arvsrättspreskription, enligt vad förut sagts förelegat, hade emellertid med hänsyn till omständigheterna icke ansett, att de av dem lyftade arvsmedlen efter modern borde återkrävas.

Enär, enligt vad förut framhållits, de arvsmedel, som för Jordan Johannessons räkning förvaltats av god man och sedermera inlevererats till statsverket, utgjorde danaarv, syntes sökandens framställning i den mån denna avsåge redovisning till sökanden av arvsmedel, som enligt hennes mening lagligen skulle tillkomma henne, icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Då emellertid ämbetet utginge från att sökanden i sin ansökning alternativt avsett att få berörda kvarlåtenskap till sig efterskänt, ansåge ämbetet med hänsyn därtill att arvsrättspreskriptionen beträffande sökandens fader möjligen icke inträffat, därest de, som uppgivit och upptecknat kvarlåtenskapen efter Annika Hansson, sökt vinna kännedom om hennes samtliga arvingar, samt på grund av att sökanden och hennes man enligt den i ärendet verkställda polisutredningen befunne sig i knappa ekonomiska omständigheter, ansökningen om ett efterskänt vara värd beaktande.

Av utredningen i ärendet framginge att, sedan Annika Hanssons samtliga förutnämnda barn utom dottern Carolina, som avlidit den 1 februari 1864, utflyttat till utrikes ort, endast sökandens fader Emanuel Jansson återvänt till Sverige och bosatt sig här i riket samt efter allt att döma befunnit sig i torftiga ekonomiska omständigheter. De av hans syskon, som nu kunde finnas i livet, eller deras avkomlingar torde däremot ha förvärvat utländsk medborgarrätt. Därest en framställning om avstående av nu ifrågavarande egendom gjorts av Emanuel Jansson, medan han ännu levde, och samtidigt av hans då levande syskon eller dessa sistnämndas bröstarvingar, borde därför enligt ämbetets mening denna framställning icke ha bifallits beträffande någon annan av sökandena än Emanuel Jansson, som bort kunna påräkna att få hela kvarlåtenskapen till sig efterskänt.

Då Emanuel Jansson efterlämnat sex barn förutom sökanden, borde med hänsyn till vad nu sagts sökanden enligt ämbetets mening komma i åtnjutande av $\frac{1}{7}$ av danaarvet ifråga.

Vid den utredning av släktförhållandena, som i detta ärende företagits inom finansdepartementet, har befunnits, att Emanuel Jansson icke varit son till Annika Hansson utan fötts i ett Johannes Hanssons tidigare äkten-

*Departements-
chefen.*

skap. Emanuel Jansson har sålunda icke varit berättigad att taga arv efter Annika Hansson. Däremot har Emanuel Jansson såsom halvbroder till Jordan Johannesson ägt arvsrätt efter denne. Med hänsyn härtill och då sökanden, vilken är dotter till Emanuel Jansson, enligt den förebragta utredningen lever i knappa omständigheter, finner jag billighetsskäl tala för att någon del av ifrågavarande arvsmedel tillerkännes henne. Sökanden har uppgivit, att hon i denna sak förde talan även för sina syskon. Då något bemyndigande i sådant avseende icke visats och för övrigt varje utredning om syskonens ekonomiska förhållanden saknas, torde något avstående av kronans rätt till deras förmån för närvarande icke kunna komma under övervägande. Då Emanuel Jansson enligt uppgift efterlämnat sex barn förutom sökanden, anser jag i likhet med kammaradvokatfiskalsämbetet sökanden böra komma i åtnjutande av en sjundedel av arvsmedlen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en sjundedel av det kronan tillfallna danaarvet efter Annika Hansson från Sundstabyn i Blomskogs socken må efterskänkas till förmån för Gerda Emilia Grönkvist, född Jansson.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.